www.e-rara.ch

Jo. Jacobi Mangeti ... Bibliotheca chemica curiosa, seu rerum ad alchemiam pertinentium thesaurus instructissimus: quo non tantum artis auriferae ... verum etiam tractatus omnes virorum ... ad quorum ...

Manget, Jean-Jacques

Coloniae Allobrogum [Genf], 1702

Stiftung der Werke von C.G.Jung, Zürich

Shelf Mark: online

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-7378

Subsectio secunda quae sub nomine Avicennae in alchimicis sunt praecipuae adfert.

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Visual Library

cognitionem. Magica hæc vult esse deliramenta quibus ipsi placidè indormiscant. Licuit tamen illi non hinc tantum sed ex omnibus fere Philosophorum chymicorum scriptis animadvertisse, nec solos, nec primos fratres illos, talia scripsisse. P. S.

CAP. VIII.

Fingunt eas pro suâ voluntate] *Vide super his Baptistam Portam De furtivis literarum notis, vide etiam Tritem: Polygr. lib. 6. & usum earum in eo libro, cui titulus Synousiastes, ejusdem Tritemii. P. S.*

CAP. IX.

Pro melancholiâ staturæ.] *Vide librum meum supra Portam Avicennæ, ubi melancholia, pro calce sive terra intelligitur I. D.*

In igne sicco vel humido.] *Utuntur philosophi omni ignium genere; quos omnes suo tempore, ut decet adhibere, totum lapidis artificium continet. Hic est autem ille ignis Pontani, humidus interius, & extra siccus, & intellectu difficilis. P. S.*

Si ad unionem duodecies, si ad rubedinem 21.] *Unum (inquiunt philosophi) opus est, unus operandi modus tam ad album, quam ad rubeum: addo etiam una materia; eaque non simplex, sed ex duobus composita cum suo intermedio, quod desuper in binario erit ab infra senario. P. S.*

Sunt igitur claves artis congelatio &c.] *Alchymia est speculativa, & practica, speculativa est scientia de rerum generatione ex elementis, & de omnibus rebus inanimatis: ut de elementis, de humoribus simplicibus, & compositis, de lapidibus communibus, de gemmis & marmoribus, de auro & cæteris metallis, de Sulphuribus, salibus, atramentis, de azurio, minio, & cæteris coloribus: de oleis & bituminibus ardentibus, & aliis infinitis. Est autem alchymia operativa & practica, quæ docet facere metalla nobilia, & colores; & alia multa, melius & copiosius per artem, quam per naturam. Et hujus scientia est major præcedentibus, quia majores utilitates producit. Nam non solum expensas, & alia infinita reip. potest dare, sed dat invenire alia quæ vitam hominum possunt prolongare in multa tempora, ad quæ per naturam produci non potest. Radices alchymiæ Speculativæ ego posui secundum desiderationem Avicennæ, præcipuè in expositione sexti præcepti in studio Theologiæ, nam ibi texui totam rerum generationem ex elementis, & conatus sum certificare cum magna diligentia quicquid oportet ibi sciri, secundum vias alchymiæ & naturalis philosophiæ, & medicinæ, quæ radices applicari debent ad omnium rerum generationem. Et hanc applicationem exposui in auro, & metallis cæteris, cum magno studio. Et meo judicio hæc quæ ibi tango de istis radicibus cum applicatione ad metalla, valent longè plus quam quicquid æstimatur sciri ab omnibus naturalibus qui modò sunt: qui extra radices has in vanum quærunt ramos, flores, & fructus. (Baco in oper. 3. ad Clem. Pontif. cap. 18.) Claves ergo hic positæ congelatio, &c. sunt alchymiæ practicæ potius quam speculativæ. I. D.*

CAP. X.

Annis Arabum sexcentis & duobus.] *Itaque circa annum Domini 120. A. Christo enim ad Machometi furores, intercesserunt anni 621. menses 6. dies 14. (Sic tradit Iohannes Saxonicus in commentario ad Alchitii Isagogen, à Colinæo impresso anno 1521. fol. 81. Alii autem rejiciunt in annum Christo 630.) Annus autem Arabicus constat diebus 354. & singulis 30. annis accedunt 11. dies, collecti ex minutis 44. quæ restant ex mensibus synodicis supra 29. dies 12. horas, Ergo anni Arabici 30. continent dies 10631. sive annos Julianos 29. & superant dies 38. horæ 12. Anni igitur Arabici 602. efficiunt annos Julianos 584. quibus additis ad annos Domini 621. eveniunt anni Christi 1205. Veri ergo similius est Clementum illum Papam cui opera sua inscripsit Rogerius, Clementem tertium fuisse qui anno 1188. ad papatum evectus est; quam quartum qui anno 1265. sedebat in cathedra pestilentiæ; nisi Rogerius tum valde senuerit, idque amplius hinc licebit conjicere quod illius discipulus Robertus ob eximiam tum rerum, tum literarum Græcarum, & Hebraicarum cognitionem, Grosseteste sive magnum caput appellatus, Episc. Lincolniensis anno 1240. designaretur, annis centum serius quam vult Tritemius nisi mendum est impressoris. I. D.*

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ.

SVBSECTIO SECVNDA

Quæ sub nomine AVICENNÆ *in Alchimicis sunt præcipua adfert.*

Tractatulus AVICENNÆ.

Istum Librum dividam in octo Capitula vel Partes.

In primo capitulo dicam de Mercurio & ejus natura, necnon de sulphure quod in se continet.

In secundo dicam de natura corporum perfectorum, & eorum sulphure.

In tertio dicam de conjunctione corporis & spiritus, & lapidis dissolutionem in primam materiam.

In quarto dicam de extractione aquæ ex terra.

In quinto dicam de fundatione seu etiam fusione super terram suam.

In sexto dicam de modo sublimationis terræ.

In septimo dicam de lapidis multiplicatione & fixione.

In octavo & ultimo capitulo dicam de modo proficiendi medicinam, & tingendi quodlibet metallum in Solem & Lunam.

CAPUT I.

ARGENTUM vivum est frigidum & humidum, & Deus ex eo vel cum eo creavit omnia minera: & ipsum est aëreum & ignis fugitivum sed dum in igne aliquantulum steterit facit mira opera aliena. Et

Et ipsum est solummodo spiritus vivus, & in Mundo non est tale, quale ipsum est, quòd possit talia operari, qualia per ipsum operantur. Et ipsum intrat quodlibet corpus, penetrat, levat, & excedit, Ipsum est fermentum corporum quibus admiscetur, & tunc erit totum Elixir ad albedinem & rubedinem. Ipsum est aqua perennis, aqua vitæ & lac virginis, fons & lumen de quo bibens non moritur. Cùm vivum fuerit, habet quædam opera; cùm mortuum fuerit, habet alia opera; & cùm solutum fuerit, habet opera maxima.

Ipsum est serpens luxurians, se ipsum impræignans, in die uno parturiens, suo veneno cuncta interficit, ab igne fugit. Sapientes autem faciunt ipsum spectare ignem, & tunc facit opera & mutationes: quia sicut mutatur mutat, & sicut tingitur tingit, & sicut coagulatur coagulat: igitur inter omnia mineralia argenti vivi præferenda est generatio. In omnibus enim mineris invenitur, & cum omnibus symbolum habet. Est autem ex terrestri & mediocri, & aqueo vel oleo vivo subtilibus mediocriter, & spiritu multo subtili, ex aqua terrestri ponderositatem habens & motum deorsum, luciditatem, & fluiditatem, & colorem argenteum. Exit enim de terra, & in terram resilit, & mutatim se defendit, & iterum se continuat humido ex caliditate, & spiritu extincto figitur & omnibus mineralibus commiscetur, & cui insidet firmiter adhærebit, unde & mineralium mater dicitur. Argentum verò vivum densam manifestè videtur habere substantiam, ut monoceros, propter gravedinem sui ponderis immensi quoniam aurum præponderat, dum in sui natura fuerit, & est fortissimæ compositionis, & naturæ uniformis: quoniam non separatur ab invicem: in partes autem nullatenus se dividi permittit. Quia aut cum tota sua substantia ex igne recedit, aut cum ea in igne permanet.

In eo necessario est causa perfectionis, quoniam ipsum solutum ad perfectionis modum sufficit in uno quoque gradu, videlicet cum ignitione, propter bonam sui adhærentiam, & fortitudinem suæ mixtionis. Sed cum partes ipsius inspissantur per ignem, ulterius non permittit se corrumpi, nec per ingressionem furiosæ flammæ ulterius se patitur elevari: quoniam rarefactionem sui non suffert propter indensitatem & adustionis carentiam, quæ fit per sulphureitatem quam non habet.

Argentum verò vivum in suis operibus manifestè ac perfectissimè ab adustione est salvativum, & fusionis effectivum cùm figitur. Etenim est tinctura rubedinis ubertimæ refectionis, fulgidi splendoris, & non recedit à commixto donec est Est enim amicabile, & metallum placabile, ac medium conjungendi tincturas, quoniam commiscetur cum ipsis per minima, & in fundo naturaliter adhæret eis: quia est de natura ipsorum. Verumtamen Luna commiscetur cum illo faciliùs: quoniam per suam naturam habet ipsum in sua natura participare. Attamen non submergitur in eo aliquod metallorum nisi Sol. Et sic maximum habes secretum, quoniam Mercurius in se recipit quæ sunt suæ naturæ. Aliena verò respuit, eò quòd natura sua plus gaudet cum natura propria quàm extranea. Ex hoc enim manifestum est, majoris esse perfectionis in illis, quæ plus sunt Mercurium continentia, & quæ minoris: minus, quoniam symbolum tenet in natura cum mineralibus. Et dedit Deus ipsi substantiam, & substantiæ proprietatem, quam nullo modo in aliis rebus naturarum contingit possidere: quoniam ipsum solum est quod ignem superat & ab eo non superatur, sed in eo amicabiliter gaudens quiescit. Ipsum solum cùm sit metallicum, continet totum in se, quo indigemus ad nostrum magisterium. Igitur manifestum est, quòd argentum vivum continet in se sulphur suum bonum, quo coagulatur aurum & argentum, secundùm diversum digestionis modum.

CAP. II.

De Natura Corporum perfectorum: id est, Solis & Lunæ, & eorum Sulphure.

AUrum est Corpus perfectissimum, Dominus lapidum, Rex & caput omnium aliorum, quod nec terra corrumpit, nec res comburentes comburunt, nec in igne minuitur, sed in eo melioratur: quia in eo humiditate quadam humectatur, nec etiam aqua alteratur. Complexio ejus est temperata, & natura directa in caliditate, frigiditate, humiditate & siccitate: nec in eo aliquid superfluum nec diminutum invenitur. Est enim creatum ex subtilissima & clarissima argenti vivi substantia & ex substantia pauca sulphuris puri & mundi, rubedinis fixæ, & clarè tingens ipsam substantiam argenti vivi.

Aurum tenetur esse corpus & fermentum Elixir albi & rubei. Neque melioratur, neque perficitur seu completur nisi cum eo, & non alio: quemadmodum pasta non alio quàm suo potest fermentari fermento. Aurum est corpus durans per secula seculorum manens. Et ideo Philosophi prætulerunt ipsum, & magnifecerunt: dixerunt enim quod aurum sic se habet in corporibus, quemadmodum Sol in stellis. Sol enim in suo lumine & splendore omnia vegetabilia germinat, & omnes fructus perficit. Ideo dicit Hermes: Nunquam fit tinctura vera absque rubeo lapide.

Aurum primum gradum nobilitatis tenet inter omnia corpora: quia ipsum est temperatissimum propter mixtionem, depurationem sulphuris & Mercurii. Et multum habet de virtute sulphuris, & parum de ejus substantia, & econversò multum habet de substantia Mercurii, & de virtute ejus parum. Propter quod ratione Mercurii est ponderosum, & ratione virtutis sulphureæ multum est rubeũ. & propter fortissimam compactionem sulphuris & Mercurii in sua calce, non est ita humidum in tactu & unctuosum sicut cætera corpora ideo non facit lineaturas nigras sicut alia metalla, quando protrahitur super pergamentum. Sed si admiscetur sibi argentum aut aliud metallum, tunc faciet lineaturas nigras: quia unctuositas corporis sibi admixti tendit ad superficiem, & facit ipsum albescere & humescere: & quia partes multum profundantur ad centrum, ideo est ponderosum magis quam propter argentum vivum suum.

Plumbum verò ponderosum est magis propter suum argentum vivum, quàm propter consolidationem partium sibi debiter adhærentium, & ideo minus inter omnia corpora est sonorosum.

Aurum verò propter fortem & tenacem cohærentiam partium suarum inter omnia acutioris soni est. Aurum quoque non aduritur ab igne

ſibi proportionato. Vehementiſſimus enim ignis conſummit omnia ſub lunari globo exiſtentia. Non aduritur etiam ab his rebus quæ cætera corpora adurunt, ſicut à ſulphure, & arſenico Et purgare ſolent ipſum artifices ad ſummum ſplendorem, per lateres & ſalem.

Argentum habet de ſubſtantiaSulphuris multum, & de virtute ejus parum, & de ſubſtantia Mercurii parum, & de virtute ejus multum, ideo eſt album: quia color ſequitur multitudinem virtutis; virtus verò in vapore locata eſt.

Materia ejus vicinior eſt materiæ auri quàm aliquod aliud metallum, ideo faciliter vertitur in aurum, non indiget alio labore, niſi tranſmutando colorem, & dando pondus. Lithargyrium argenti præ omnibus rebus valet ad tincturam albam: quia materia ejus propinqua eſt.

Argentum eſt corpus perfectum, minus tamen quàm aurum, & eſt minoris ponderis auro, & eſt de partib. Lunæ: in humido loco corrumpitur, & ejus ſapor eſt acidus: in igne minuitur & ſulphuribus comburitur. Auri interiora ſunt exteriora argenti, & ejus natura eſt frigida & ſicca, & recipit tincturam. Amplius autem aurum eſt corpus perfectum & maſculinum, ſine ſuperfluitate aut diminutione, quod ſi in terra ſolummodo liquefactione perficeretur, commixta eſſet Elixir ad rubeum.

Argentum verò corpus perfectum eſt fœmineum. Quod ſi perfecta fuſione perficeretur, eſſet tinctura ad album vel Elixir, quod non eſt, quia ſunt ſolummodo redacta in natura ad corpora perfecta. Et ſi iſta perfecta cum imperfectis corporibus commiſcerentur, non ideo imperfecta perfecta exiſterent: ſed potius eorum perfectio cum imperfectis diminueretur. Sed ſi facta fuerit pluſquam perfecta in duplo, vel quadruplo, vel centuplo vel millecuplo, in tantùm perficiuntur imperfecta cum ipſis, quia natura ſimpliciter ſemper operatur, & perfectio in eis ſimplex eſt inſeparabilis, niſi fortè duceretur in fugam cum volatili: quia ſumma volatilis ſuperat ſummam fixi corporis. Et cùm corpus perfectum ex argento vivo mundiſſimo, & ex tali ſulphure rubeo habere poſſumus ad Elixir rubeum, & argentum ſimiliter ad Elixir album: ideo eligeremus ea ad Elixir noſtrum, pro materia noſtra, quia hæc duo corpora ſimiliter ſunt perfecta, digeſta, & decocta qualitate naturali, fortiter, ſine aliqua mundatione ingenioſa. Quare utique cum igne noſtro artificiali in ipſis operari valemus. Et quamvis natura aliquid perficit, tamen non niſi ſimpliciter operatur ſuper illud quod habet. Eſt enim corporibus duplex ſulphureitas, quædam eſt ex argenti vivi ſubſtantia, in eis incluſa in principio ſuæ mixtionis, quam dicimus ſupereminentem. Alterum verò ſulphur extraneum ſuæ naturæ quam dicimus correſpondentem.

Et eſt notandum diligentiſſimè, quod iſtorum duorum corporum conjunctio eſt neceſſaria in hac arte ad album & ad rubeum. Et ſunt duæ rationes, quarum una eſt: Cùm aurum ſit nobilius inter metalla, & magis compactum, perfectum & fixum, tamen ſi diſſolvatur, & in partes minimas ſeparetur, fit ſpirituale & evolans, ſicut Mercurius, & hoc ratione ſuæ caliditatis: & tunc habet tincturam ſine numero, & iſta tinctura vocatur ſperma maſculinum calidum. Si verò argentum ſolvatur in aquam tepidam, nihilominus manet fixum ſicut prius, & nullam aut paucam habet tincturam: eſt tamen promptum ad ipſam tincturam recipiendam in temperamento calidi & frigidi: & vocatur ſperma fœmineum, frigidum & ſiccum: eſt ergo conveniens eorum conjunctio. Eſt & alia ratio quia, cùm aurum & argentum quodlibet iſtorum per ſe eſt difficilis fuſionis & liquefactionis, tamen ſi conjungantur, faciliter fluunt & liquefiunt, ut ſciunt aurifabri, facientes conſolidaturas ad aurum. Unde ſi in lapide noſtro eſſet ſolummodo alterum iſtorum duorum, nunquam per aliquod magiſterium de facili flueret medicina, neque tincturam daret. Et ſi daret tincturam, non tingeret niſi in quantùm eſſet, eò quòd non eſſet receptaculum tincturæ. Hoc totum non intelligas de Luna vulgari, ſed de Luna Philoſophica, unde & Lunaria dicitur. Ergo conſulo ut non opereris niſi cum Mercurio, Sole & Luna. Quoniam totum beneficium artis hujus in illis tribus conſiſtit.

CAP. III.

De Conjunctione Corporis & Spiritus, & Lapidis Diſſolutione in primam materiam.

CErtum eſt omnem rem eſſe ex eo in quod reſolvitur. Nam gelu convertitur in aquam calore mediante. Clarum eſt ergò illud priùs fuiſſe aquam quàm glaciem. Omnia verò metalla ex Mercurio ſunt generata, ideo ipſa in ipſum reſolvuntur.

Primum ergo regimen lapidis eſt ipſum diſſolvere ſicut groſſum argentum vivum, ut in ſuam primam reducatur materiam: hoc autem totum fit per argentum vivum; eò quod ipſum habet poſſe Solem & Lunam in eorum naturam & materiam primam redigere. Sed cùm argentum vivum habet in ſe fœculentiam & aduſtionem abſque inflammatione, & aqueitatis ſubſtantiam: neceſſe eſt ergo ejus ſuperflua demere, & abſentia adimplere, ſi completam medicinam ex illo volueris facere. Terram autem fœculentam omnino oportet ſublimatione demere, & abſentia adimplere, ne lividum in projectione creet colorem, & aqueitatem ipſius ſimili modo delere, ne & totam materiam in projectione faciat fugitivam.

De cujus proprietate eſt, ſubſtantiam medicinæ ſalvare, non aduri, ſed figere; & ab aduſtione defendere. Ideo contingit ex illo creari Saturnum, Jovem, Venerem, ferrum, &c. quod ex impuritate neceſſe eſt accidere.

Eſt notandum, quod duplex eſt materia prima Quædam eſt propinqua, quædam verò remota: Materia propinqua eſt argentum vivum; remota, eſt aqua: quia argentum vivum priùs fuit aqua, & poſtea argentum vivum. Verum ergo principium noſtri operis eſt diſſolutio lapidis, quia corpora ſoluta ad naturam ſpiritus ſunt redacta, quia magis fixa. Nam ſolutio Corporis eſt cum coagulatione ſpiritus. Patiens ergo fis, coque, tere, & incera, & non tædeat te hoc multoties reiterare: quia quæ imbibuntur, per aquam mollificantur. Quantò magis teris, tantò magis mollificas, & partes groſſas ſubtilias, donec ſatis exiſtat. Et hæ partes dividuntur, cùm ſpiritus impaſtantur & omnia quæ impaſtantur ex toto diſſolvntur: & impaſtatio fit cum nimia contritione, inceratione, & aſſatione. Nam per contritionem, aſſationem & ignem,

& ignem dividuntur partes ligatæ & viscosæ, quæ sunt in corporibus. Corpora verò soluta & ad naturam spiritus redacta, nunquam separantur, sicut nec aqua permixta aquæ. Quippe natura lætatur cùm sponsus & sponsa copulantur. Quia intentio operis nostri non est nisi quòd eligatur purissimo Mercurii substantia ex ipsis corporibus, quoniam Elixir constat solummodo ex ipsis.

Primus autem modus Solutionis & naturæ est putrefacere. Sed tamen multæ sunt species putrefactionis & corruptionis. Primum ergo principium naturale est materia sensitiva materialis prout superiùs dixi.

Secundum calor movens ipsam materiam & putrefactionem. Signa verò putrefactionis est color niger, odor fœtidus, & materia in tactu subtilis & discontinua, ac si esset primus Mercurius. Quia calor agens in humido primo generat nigredinem, quæ nigredo est caput corvi, hoc est principium operis.

Item nota, quòd ingressio, submersio, connexio, conjunctio, complexio, compositio & mixtio idem significant in hac arte. Nihil enim submergitur, conjungitur, connectitur, quin & misceatur. Quia cõmixtio est commiscibilium per minima: id est, per indivisibilia sibi juncta unio. Scias etiam firmiter, quòd tota fortitudo hujus magisterii non est nisi in putrefactione. Si enim putridum non fuerit, solvi nec fundi poterit: & si solutum non fuerit, ad nihilum deveniet.

Item scias, quod in unoquoque opere sunt tres dimensiones scilicet latitudo, altitudo & profunditas: & hoc manifestè apparet de corpore, quod visui nostro subjacet. Verbi gratia: Lapis noster in prima sui creatione est albus, & ita apparet in facie: quare dicimus ipsum frigidum & humidum, quia ita est. Unde studeamus, quare lapis noster aquaticus, quia frigidus & humidus est, naturalis dispositio dicitur corpus manifestum seu altum. Latitudo autem est ista dispositio media, per quam itur ad profundam dispositionem. Quæ verò media est inter profunditatem & altitudinem, tanquam inter contenta, seu contraria, est impossibilis transitus per ea, nisi altera qualitas destruatur, quoniam frigida & humida est ejus dispositio alta: destruatur ergo altera qualitas videlicet humiditas per putrefactionem, tunc inspissatur, & ejus humiditas convertitur in siccitatem, & sic fit transitus ab alta ad mediam dispositionem, quæ est frigiditas & siccitas: & dicitur latitudo, quia tenet à frigido & humido frigiditatem: à sicco & calido siccitatem: ergo media. Postquam verò per calorem existentem, frigiditas quæ remansit in corpore trãsmutatur in caliditatem, quæ sunt extranea: contraria est dispositio profunda quia caliditas est occultum corporis, quòd optimè apparet per Aristotelem &c.

CAP. IV.

De Extractione Aquæ ex Terra.

POstquam materia fuerit putrefacta, ad faciendum corpus & spiritum, quod tamen impossibile est fieri nisi in aëre, hoc est, per sublimationem.

Scias ergo quòd lapis noster dividitur in duas partes principales, videlicet in partem superiorem quę ascendit, & in partem inferiorem quæ remanet in fundo fixa. Et tamen istæ duæ partes concordant in virtute.

Et ideo Philosophus dicit: quòd illud quod est inferius, est sicut illud quod est superius. Et ista divisio est necessaria, ad perpetranda miracula rei unius, scilicet lapidis, quæ pars inferior est terra, quæ dicitur nutrix & fermentum: & pars superior est anima, quæ totum lapidem vivificat, & revivificere facit.

Unde facta separatione celebrata, conjunctione lapidis multa miracula perpetrantur. Est notandum, quamvis apud aliquos lapis noster non dividatur in quatuor partes, videlicet in quatuor elementa in prima operatione, sicut superiùs dictum est: quatuor partes principales, videlicet una quæ ascendit superiùs non fixa: alia quæ remanet inferiùs, quæ dicitur fixa: & terra vel fermentum, quæ totum lapidem nutrit & fermentat, ut dictum est. De illa verò parte non fixa, oportet habere in bona quantitate; & dare lapidi, qui est mundissimus, absque sorde totus donec totum lapidem virtute spiritus non fixi superiùs differat sublimando. Et hoc est quod dicit Philosophus: Ascendit de terra in cœlum. Postea ipsum lapidem sic exaltatum oportet reiterare super marmor, cum elemento ab ipso lapide in prima operatione extracto. Elementum illlud dicitur aqua lapidis. Et debet toties assari, donec subtilitate lapis iterato descendat in terram, & sic recipit superiorem vim sublimando & inferiorem descendendo, ut corporeum fiat spirituale sublimando, & cùm est spirituale, fiat iterato corporeum descendendo. Et sic habes gloriam claritatis hujus Mundi, & fugit à te omnis obscuritas & omnis inopia & ægritudo: quia sic compositus, curat omnem ægritudinem. Et hic lapis totius fortitudinis, quia nulla est comparatio hujus lapidis ad alias fortitudines. Nam vincit visibiliter, omnem rem solidam perforabit, penetrabit & devincendo convertit.

Philosophi dixerunt, quod sola aqua per seipsam omnia facit, omnia solvit, omnia congelat, omnia diruit sine alicujus adminiculo. In ipsa solent apparere colores amœni. Permutatio corporis in aquam est tinctura cujuslibet corporis. Insuper est differentia inter tincturam aquæ & tincturam olei. Nam tinctura aquæ abluit & mundat, & tinctura olei tingit & colorat.

CAP. V.

De Fundatione seu etiam Fusione Aquæ super terram suam.

FUnde igitur Aquam super terram suam, & permisce conterendo, statim paulatim imbibendo, hebdomadatim decoquendo, & postea leniter calcinando, quousque terra bibat de sua aqua quintam sui partem. Scias quòd terram oportet nutriri, primò modicè aqua sua, & postea majori, sicut est videre de infantis educatione. Idcirco multoties contere terram, & paulatim imbibe eam de octo in octo diebus: decoque, & postea mediocriter calcina in igne, ne tædeat te opus multoties reiterare: quia terra fructum non gerit absque frequenti irrigatione. Unde cùm aridum fit, ut multum sitiens bibit suum humidum & aqueum: & trituratio non est bona, donec terra & aqua fiat unum & idem corpus. Ergo non suspendas manum tuam à trituratione, & assatione, donec terra sit sicca & alba, quæ albedo generatur ex tali frequenti & sicca trituratione & assatione. Caveas

tamen ne imbibas terram niſi paulatim, & cum longa contritione poſt ſiccationem terræ. Unde in hoc eſt pondus ubique notandum, ne ſcilicet nimia ſiccitas vel ſuperflua humiditas opus corrumpant. Et in tantum decoque aſſando, quantum diſſolutio expoſcit imbibendo.

Nota: omni vice poſt calcinationem terræ ſuperfunde aquam terræ temperatæ videlicet non multum nec parum. Quia ſi multum, fit pelagus conturbationis: Si parum, comburetur in favillam, quia ſuaviter & non feſtinanter, de octo in octo diebus, terram irrigando, decoquendo & calcinando, donec biberit aquam ſuam. Continua igitur opus multis vicibus, quia niſi per longum non videbis tincturam, neque perfectè perficies, donec opus ſit perfectum.

Studeas ergo cùm in opere fueris omnia ſigna quæ in qualibet decoctione apparent, in mente recordare, & eorum cauſas inveſtigare. Tres quippe ſunt colores principales, niger, albus & citrinus. Cùm ergo egreditur nigra, perfecta eſt, ſed nondum completa.

Qualibet ergo vice vigora ignem in calcinatione; quouſque terra egrediatur alba ex ignis fortitudine. Nam ſicut calor agens in humido generat nigredinem, ita augens in ſicco generat albedinem. Idcirco cùm terra non fuerit alba, tere eam cum aqua ſua, & iterato eam calcina, quia azoth & ignis terram abluunt, & obſcuritatem ejus penitus ab eo eripiunt. Nam præparatio eſt cum aqua ſemper, & qualis ſit aptitudo aquæ, talis & erit limpitudo terræ. Et quantò magis fuerit ablutio, tantò magis erit & alba terra.

Unde quidam Philoſophus ait: Cùm inveneris ipſum nigrum, ſcias hoc initium operis eſſe. Poſt verò putrefactionem rubeſcit non rubedine vera: etiam citrineſcit: De quo quidam Philoſophorum ait:

Sæpius rubeſcit, & ſæpius citrineſcit, ſæpius liqueſcit, & ſæpius etiam coagulatur ante veram albedinem. Unde alius dicit:

Seipſum diſſolvit, ſeipſum coagulat, ſeipſum rubore decorat. Ante albedinem etiam ſit viridis. Apparet etiam ante albedinem color pavonis. Unde quidam ſic ait:

Scias quòd omnes colores Mundi qui excogitari poſſunt, apparent ante albedinem, & deinde albedo ſequitur vera. Quidam ait:

Utilitas ejus expectanda eſt. Igitur tam diu decoquatur, donec purus appareat veluti oculi piſcium eluceſcunt, & tunc ſcias quòd noſter lapis in rectitudine eſt coagulatus. Alius Philoſophus: ait:

Cùm albedinem inveneris ſupereminentem in omnibus, ratus eſto, quòd in illa albedine rubedo eſt occulta, & tunc non oportet illa extrahere, verumtamen decoquere donec totaliter rubedo fiat. Sed tamen inter veram rubedinem & veram albedinem citrinum criſei coloris. De quo ſic dicitur:

Calore ignis augmentato pervenitur ad citrinum. Et alius: Cinerem ne vilipendas, quia Deus reddet ei liquefactionem, & tunc ultimo Rex diademate rubeo divino nutu coronatur. Oportet te ergo hoc magiſterium tentare. Nam compoſitio non erit ſine matrimonio, & putrefactione. Et matrimonium eſt commiſcere ſubtile cùm ſpiſſo, & putrefacere, terere, aſſare, rigare quouſque commiſceatur inſimul, ut fiat unum, & non ſit diverſitas ſicut aqua mixta aquæ. Tunc conabitur ſpiſſum ſubtile retinere, & conabitur anima pugnare cum igne & pati ipſum, & conabitur ſpiritus ſubmergi, & cum corporibus fundi.

Scias autem, cùm corpus miſcueris cum humiditate, & ipſi advenerit ignis caliditas, vertitur humiditas ſuper corpus, & ſolvit ipſum, & tunc non poteſt ſpiritus ab eo exire, quia imbibit ſe in igne, & ſpiritus aliâs ſunt fugabiles, quouſque commiſceantur cum corpore, tunc conatur pugnare cum igne & ejus flamma, attamen non conveniunt iſtæ partes niſi cum bona temperatione, continuatione & longo labore. Antiqui verò Philoſophi lapidi noſtro impoſuerunt multa nomina, ut amalgama, vitriolum, ſanguinem propter colorem rubeum, aliiſque nominibus infinitis, vocaverunt ipſum ferreum, propter impoſſibilem fuſionem. Nam iſtud copus cùm privatur humiditate, neceſſe eſt corpus ſiccum non fluere, quod priùs per humiditatem fluebat, & erat volatile. Nam neceſſariò corpora figuntur per privationem humiditatis, quæ à Philoſophis dicitur calcinatio, & rei putrefactio ſeu pulveriſatio ab humiditate partes conſolidatas, & per calcinationem ſpiritus jam figuntur, & fit molle durum, & volatile fixum, & ſic mutatur de natura in naturam.

Turba dicit: Fiat mutatio complexionum, videlicet à frigida & humida in calidam & ſiccam, ſeu à flegmatica in colericam ſecundùm medicos. Calore Solis & levi decoctione coagulantur ſpiritus. Intenſo verò & nimio calore deſtruitur opus, ut ait Bonellus. Quoniam ſi incenderis ignem fortem ante incrementum rubei, fit quod nihil nobis prodeſt. Nam omnes Philoſophi & veri, ignem levem aſſerunt fieri, & teſtantur propter rationes ante dictas. Inquiunt enim, quòd nos oportet ſuaviter regere ignem, donec ſulphur noſtrum fiat incremabile. Undè de ſemine: Semina non oportet metere, donec tempus meſſis advenerit Philoſophi hunc lapidem noſtrum vocaverunt Salamandram, quia ſicut Salamandra ſolo igne nutritur & vivit; id eſt, perficitur, ita & noſter lapis.

CAP. VI.

De Modo Sublimationis Terræ.

QUidam magnus Philoſophus, inquit: In fecibus eſt quod quæris. Recipiantur ergo feces, cùm de alembico extrahuntur, & terantur fortiter, & imbibantur cum aqua ſua, & in lento igne vel Sole exſiccentur, & hoc multoties fiat. Nam ex tali præparatione habilitatur fumus ille ad ſublimandum. Unde dicit Geber: Ex multiplici ergo reiteratione imbibitionis & aſſationis, major pars ejus aqueitatis deletur. Reſiduum vero per ſublimationem.

Accipiantur ergo feces prædictæ, & aptentur ad ſublimandum, adminiſtrando eis primò ignem lentum proportionabiliter majorem quouſque fumus ille mundus & albus aſcendat, & ſi primò non fiat, reiteretur toties ſuper eaſdem feces imbibitio, donec ita fiant, & ultimò ſine fecibus quæ adhærent, tunc una pars fixa contingit ex illis. Secundum verò ejus diverſam operationem, diverſitas medicinæ creatur aliquando Saturnus, aut Jupiter, &c.

Nullus autem debet ſublimare terram operaſophiſtica, ſed ſolummodo ad Elixir noſtrum. Et non

on misceas illud quod remanet deorsum, cum illo; quod ascendit sursum, sed pone unumquodque ad partem: quoniam illud quod in fundo remanet, reiterabis ad sublimandum per Mercurium incorruptum, donec totum ascendat. Et considera bene quod nunquam debes procedere ad fusionem modo prædicto, videlicet ad lapidem Philosophicum, nisi ipsum priùs sublimes, cùm non fiat unio corporis & spiritus, nisi per sublimationem.

Primò est materia sublimanda, est & figenda: cùm præcesserit unio conveniens, fixio sequatur. Fixam autem materiam non facias volatilem, & materiæ fixæ partem unam, & Mercurii præparati partes duas simul bene incorpora, postea sublima, sublimatum collige, & semper illud quod in fundo remanet iterato, cum novo Mercurio contere, per modum prædictum, quousque totum fuerit sublimatum. Nam secundùm Philosophum, vis sulphuris albi non urentis congelat Mercurium. Et illud est res optima nostri magisterii, per quam fit elixir ad argentum. Et si fuerit sulphur optimum cum rubore clarum, & fuerit in eo vis argenteitatis sulphuris non urentis, erit res ex qua fit elixir ad aurum. Et ut tradunt Philosophi, fiat primò sulphur ad album ad argentum, & postea ad rubeum ad aurum: quia non fit aurum, nisi priùs fuerit argentum. Quippe nulla res potest venire à primo ad tertium, nisi per secundum, quia non est transitus ab extremo ad extremum, nisi per medium. Ergo non potest fieri ex nigro perfectè citrinum, nisi priùs fuerit album, eò quòd citrinum ex minimo rubeo & albo purissimo est compositum. Nec potest fieri de citrino album, nisi priùs fuerit nigrum.

Sic aurum non potest fieri argentum, nisi priùs fuerit corruptum & nigrum. Quia melius non potest fieri deterius, nisi per corruptionem sui: quoniam corruptio unius est generatio alterius. Idcirco qui vult aurum convertere in argentum, sic agat per corruptionem, ac argentum in aurum: quia sulphur eorum non urens, per majorem ignis digestionem potest fieri sulphur rubeum, quia citrinatio nihil aliud est quàm completa digestio. Nigredo nil quàm ablutio. Calor namque agens in humido; primò efficit nigredinem. Et calor in sicco causat albedinem, nec non in albo citrinitatem & nimiam rubedinem. Fit enim sulphur album & rubeum ex una metallorum materia, ad plenum depurata, modò tamen diversitate decocta & digesta. Idcirco in argento vivo est sulphur album, sicut in auro sulphur rubeum. Et omnino non est sulphur tale super terram, nec album, nec rubeum, nisi quod in istis corporibus existit. Et ideo præparanda sunt corpora subtiliter, ut sulphur eorum, & argentum vivum ex ipsis habere possimus, ex quo aurum & argentum efficiebatur subtus terram. Quia nisi aurum & argentum viderem, dicerem proculdubiò Alchimiam non esse veram. Ipsa enim sunt corpora luculentia, quibus insunt radii tingentes, qui tingunt cætera corpora in albedinem & rubedinem, secundùm quod fuerint præparata. Alembicus verò & cucurbita debent conjungi, ita quod Mercurius non possit exire, quia non sublimatur nisi virtute aëris: & ideo si locum apertum invenerit, evolat in fumo, & perit magisterium. Quoniam totius operis intentio non est aliud, nisi ut sumatur lapis in capitulo notus. Scias quòd hic est lapis quem sciunt Philosophi, qui habet virtutes super omnes virtutes lapidum, quem pone in vase Philosophico, ad sublimandum, & cum eo sublimetur lapis, donec in ultima sublimatione purificetur.

Et iste est primus ordo, quæ prima operatio appellatur, quæ fit ut purissima & subtilissima substantia eliciatur.

Secunda est solutio, ut materia solvatur in aquam.

Tertia putrefactio, quoniam Morienes dicit: Nunquam fuit aliquid animatum, ad nativitatem adductum, nec aliquid crescens, nisi per putrefactionem & mutationem: ita oportet fieri putrefactionem, quia corruptio unius est alterius generatio.

Quarta est ablutio: oportet enim quòd illa res putrefacta & sordida abluatur, & mundetur à corrumpente impuritate. Et bene dixerunt: quia quàmdiù manet aqua super terram, tantò magis terra abluitur, & ceratur, ita quod ablutio & ceratio idem sunt.

Quinta est coagulatio: oportet enim quòd aqua suaviter coquendo in Sole nostro in terram mutetur & perfectè coaguletur & desiccetur, & in pulverem vertatur.

Sexta est calcinatio: Unde scias, quòd res calcinata est magis apta, quàm non calcinata, & est simpliciter fixio. Unde fuerunt multi Philosophi, qui calcinationem dixerunt fixionem, & bene dixerunt: quia omnes isti modi sunt in sublimatione. Pro certo enim si quis perfectè sublimat, hic totum opus perpetrat.

Et scias quod hoc totum perficitur in uno furno, & in uno vase. Et has septem dispositiones quilibet intelligens potest perficere. Igitur non sis negligens in sublimatione. Qualis enim fuerit mundatio, talis erit & perfectio.

Modò volo tibi narrare quid sit Sublimatio.

Sublimatio est elevatio partium subtilissimarum à partibus fixis. Partes non fixæ elevantur per fumum: id est, per ventum: quia sicut diximus, oportet custodire ne fugiant, imò cum partibus fixis fixantur, & remanent, & velociorem fusionem præstant. Intelligas veram sublimationem esse quando facimus separationem partium, quæ superiùs elevantur ab iis, quæ inferiùs remanent: Imò volumus quòd simul suo proprio conveniant, quia in lapide nostro priùs primam purificationem quæ per solutionem perficitur, non invenimus aliquod diminutum vel superfluum.

Propter hoc dixit Geber: Cum eo sublimetur lapis, donec ultimò deveniat in sublimationis puritatem. Dixit enim cum eo: hoc est, sine alio adjuncto, vel alia extranea re, propter hoc decepti sunt omnes laborantes, qui sublimant cum fecibus & nesciunt quid faciunt: vel quis sit lapis Philosophicus & nihil proficiunt: quia sublimationem Philosophicam ignorant.

Geber dicit: Est enim lapis Philosophorum una medicina, in qua totum magisterium consistit, cui non admiscetur extraneum, neque diminuitur, nisi quod superfluum est in operatione amoveatur & est prima purificatio, quæ per sublimationem perficitur. Jam sufficienter demonstravi, quando velis facere nostram sublimationem, quod in nostro lapide nil addas vel diminuas, imò totam substantiam in vase rato ponas, prout diximus in prima dispositione firmiter claudendo: & pone ipsum in furnum, & coapta cum cineribus subtus & inferius,

ita quòd duæ partes vaſis ſint diſco opertæ tam diu quouſque materia diſſolvatur, & poſtea adminiſtra ignem lentum, donec major pars in pulverem vertatur, quod fit in 30. diebus: & quando factæ ſunt operationes quas diximus, facta eſt ſublimatio, ſolutio, diſtillatio, deſcenſio, putrefactio, ablutio, ceratio, coagulatio, vel fixio. Et ſcias quòd Philoſophi poſuerunt multa talia & diverſa nomina operationum & laborum, quæ tamen in rei veritate non ſunt niſi unum & idem, & unica operatione omnia ſimul & ſemel, & eodem tempore & labore perpetrantur: & hoc ideo fecerunt ut eſſet indignis ſcientia obſcura. Item Philoſophus dicit: Ut enim terra cum aqua imbuitur & teritur, & per temperatum noſtri Solis calorem deſiccatur, & in terram vertitur tota materia, qui ſaltem perfectè ſcit facere noſtram operationem. Vnde dixit Hermes pater Philoſophorum: Vis ejus integra eſt ſi verſa fuerit in terram, id eſt, ſi aqua vertatur in terram.

CAP. VII.

De Multiplicatione & Fixione Lapidis.

SEquitur de copulatione pulveris, ut fructum ferant, & fructus eorum in æternum permaneat, & docebo pulveres ſublimatos figere, ut in igne permanere poſſint, & corporibus adunari & commiſceri.

Eſt autem fixio rei fugientis conveniens ad ignem aptatio. Cauſa verò ejus inventionis eſt, ut omnis tinctura omniſque alteratio præparetur, & in alteram mutetur naturam. Figitur autem ſic: Recipe illud quod eſt ſublimatum, & divide illud per cucurbitas ſeu urinalia, prout quantitas materiæ requirit, & ſignum fixionis ejus eſt, quando materia non plus aſcendit in Alembicum. Vel poteris ignem vigorare excellenter, & tunc ſtatim apparet. Vel pone de corpore ſuper laminam ferream, ſi manet fixum, non reitera.

Deinde recipe urinalia prædicta æqualiter, & ponendo ſuper furnum reverberationis & adminiſtra primò ignem lentum cinericum, per plures dies, donec per talem ignem non videris plus aſcendere, tunc modicè fortifica ignem, quem continua per ſex aut decem horas, & cùm nihil videris aſcendere ſeu elevari, circumdabis igne fortiſſimo, quem continua, donec materia ſit fixa.

Et eſt ſciendum, quòd ſpiritus & anima non uniuntur vero modo niſi calore, quia tunc omnes colores qui in Mundo excogitari poſſunt, apparent, & tunc firmatur & perficitur opus in uno colore, ſcilicet albedine, & ibi conveniunt omnes colores. Dealbatio enim eſt operis initium, & totius corporis firmamentum. Nec deinde in diverſos colores variatur, præterquam in rubeum, in quo eſt ulterius finis.

Citrinatio verò eſt, quæ fit inter album & rubeum, & non dicitur color perfectus. In decoctione verò poſt albedinem non poteris errare. Nam ignis regimen paulatim augmentatur: poſt albedinem ad citrinitatem pervenitur, & deinde ad rubedinem ut prædixi. Et ſcitote quòd argentum vivum eſt ignis, corpora comburens, mortificans, & conſtringens uno regimine. Et quantò magis teruntur corpora & miſcentur, tantò magis habilitantur & attenuantur. Alius Philoſophus dicit: quòd ignis incenſus ſuperabundans facit exhalare humidum, ſed frigidum ignis facit perire opus.

Nota, regimen ignis ſic ſecundùm naturam & exemplo quatuor temporum regatur. In primo tempore, ſcilicet Hyeme, terra concipit. In ſecundo ſcilicet Vere, producit herbas & flores. In tertio ſcilicet Æſtate, maturantur fructus. In Autumno verò: Id eſt, quarto tempore colliguntur fructus. Vnde in opere noſtro à ſimili in prima operatione Mercurius mortificatur, & totum opus vertitur in pulverem, & terra concipit ut in aliam vertatur naturam, unde in iſta decoctione fit nigra. In ſecunda aſcendit naturam ſuam dealbando. In tertia jam fructus apparent: quia tunc apparet rubedo, quæ eſt in fine operis. In quarta maturantur fructus, & ex eis colliguntur. Hæc de fixatione ſufficiunt.

CAP. VIII.

De Modo Projiciendi Medicinam, & tingendi quodlibet Metallum in Solem & Lunam.

DE promiſſo finem complevi huc uſque, magiſterium magnum, ad Elixir excellentiſſimum album & rubeum faciendum. Hic finaliter dicam de modo projiciendi, qui eſt complementum operis, & lætitia deſiderata & expectata. Album verò elixir dealbat uſque ad infinitum, & quodcunque metallum deducit ad albedinem perfectam. Sed ſciendum eſt, quòd unum metallum levius altero ad Elixir deducitur. Propinqua enim perfectius quàm remota. Et cùm invenimus metallum perfectum & multum propinquum, & vitium imperfectionis excuſatur in ipſo propinquo per multum remota: quæ verò metalla multum remota ſeu propinqua ſunt, in multis libris ſatis claret.

Et quia Elixir album vel rubeum multum ſpirituale ſit, ultra naturam tamen operatur, non eſt mirum quod illud commiſcibile eſt corporis, ſuper quo projicitur, ſolummodo liquefacit illud.

Grave etiam eſt ſuper mille millia projicere, & illa in continenti penetrare. Quare vobis unum ſecretum magnum tradam. Commiſcenda eſt una pars cum mille partibus corporis vicinioris, & hoc totum claude in uno vaſe firmiter & apto: & ponendum eſt illud in furnum fuſionis per tres dies, donec inſeparabiliter fuerit totum conjunctum.

Et illud eſt opus trium dierum tunc ad infinitum projicienda eſt una pars illius corporis conjuncti ſuper mille partes cujuſcunque corporis. Propinquiora tamen ſunt viciniora ſemper. Et illud eſt opus unius diei ſeu horæ vel minutæ.

Eſt & alius modus projiciendi. Recipe partes centum Mercurii cum ſale & aceto abluti, & pone in crucibulo ſuper ignem: cùm autem fumare incipit, projice partem unam ſuper has centum partes Mercurii & fit totum medicina. Deinde pone partem unam iſtius medicinæ ſuper alias partes centum Mercurii, ad ignem ferventem: & eſt adhuc medicina, & ſic conſequenter. In ultima projectione tranſmutat una pars medicinæ ultimò congelatæ, centum partes Mercurii in verum aurum vel argentum, ſecundùm quod Elixir præparatum fuerit. Item alius modus projiciendi: Pone partem unam medicinæ prædictæ ſuper ſexaginta partes Mercurii abluti, & pone in vas vitreum, & claude vas optimè ne reſpiret, & pone ad cineres calidos per tres dies, & ſi tua medicina retinuerit Mercurium, ſcias medicinam tuam eſſe perfectam: tunc omnes iſtæ ſexaginta partes ſunt medi-

cinæ

dicina quemadmodum prima. Et per istum modum poteris probare excellentiam Elixiris, quod semper sic est augmentandum. Aliquando una pars medicinæ convertit 50. vel 100. vel 200. vel etiam 1000. vel usque ad infinitum partes. Et semper illud totum est medicina quod de Mercurio retinetur, & perfectè coagulatur. Modus autem operis est iste, ut projicias partem unam medicinæ prædictæ super partes 100. auri fusi, & facit ipsum frangibile, & totum erit medicina, cujus una pars projecta super 100. cujuslibet metalli fusi convertit ipsum in aurum optimum. Et si projeceris super Lunam, simili modo convertit omnia corpora in Lunam, per eundem modum poteris convertere Solem in Lunam, in Venerem, Saturnum, Jovem & Martem.

Si autem Medicina vel Elixir prædictum non haberet ingressum. Recipe de Lapide in prima operatione extracto, & Mercurii prædicti ana, & simul misce & incorpora, in lapide terendo, & deinde balneo distillando, ut melius conjungatur, postea desicca. Et si vis poteris recipere aquam per alembicum, & hoc toties reiterare imbibendo, incorporando, desiccando, quousque prædicta medicina cum prædicto Mercurio præparato incorporetur: quo facto pone totum in urinale habens fundum rotundum, & supposito cooperatorio reverberationis, dabis ignem candelæ & cineris per gradus suos, ut suprà monstratum est. Et quando tibi videbitur, adde paulatim de Mercurio prædicto, quousque materia prædicta figatur, & efficiatur fusibilis plus quam cera. Et sic habebis Elixir, seu lapidem verum Philosophorum completum, qui convertit Mercurium, & omne corpus imperfectum in Solem & Lunam, quo melior haberi non potest.

Epilogatio totius.

Dico ergo totius Operis summa non est aliud, nisi ut sumatur lapis in capitulis librorum notus, & cùm operis instantia assiduetur super ipsum opus sublimationis primi gradus, ut à corrumpente mundetur impuritate. Deinde cum ipso soluto subtilietur ipsius addimentum album vel rubeum, donec in ultimo sublimationis modo volatile fiat.

Adhuc verò cum fixionis modis figatur, donec in ignis asperitate totum quiescat. Deinde verò fixam partem cum non fixa parte reservata per modum solutionis & sublimationis volatilem facias, & volatile fixum, quousque fluat, & alteret in complemento solifico & lunifico certo. Et hoc modo operatur arcanum precioßissimum super omne Mundi precium precioßum, omniumque Philosophorum thesaurus incomparabilis.

Declaratio Lapidis Physici Avicennæ *Filio suo Aboali.*

Filli mi Aboali, intellige quod dico tibi de cognitione Lapidis. Fili mi, ubi Philosophi dicunt in libris suis, Recipe sulphur & auripigmentum, non intrat in magisterium nostrum. Sed nominârunt sulphur & auripigmentum, explicantes Lapidem Philosophorum, in quo lapide sulphur & arsenicum Philosophorum latent sive occultantur. Et quidem Philosophi dicunt, est lapis & non lapis, & est vilis in plateis, & in viis ejectus pedibus hominum calcatur, & ab unoquoque paupere potest acquiri, & est sulphur quod non est sulphur, & est auripigmentum quod non est auripigmentum, & est ovum gallinæ, bufo, sanguis humanus, capilli, & non dixerunt talia nomina nisi quod absconderunt magisterium, & scias pro certo, quod Philosophi non curaverunt de nominibus, nisi uno nomine, una actione, scilicet lapidem coquere, & animam ejus inducere. Quia lapis eorum semper unus est, in quo omnem bonitatem expectant, & non est alius in hoc seculo qui sit de tali potentia & effectu præter hunc lapidem. Hic ergo est lapis & non lapis, sine quo natura nihil operatur, cujus nomen est Mercurius vivus, multis tamen nominibus Philosophi ipsum nominârunt, aut nuncupârunt, quorum nomina non possunt enumerari propter suæ excellentiæ naturam. Hic est verè Lapis Philosophorum, & est non alius præter ipsum, qui opus recipit & bibit, ex quo omne corpus apparet. Et non convenit hoc magisterium nisi Regibus, & altioribus, & repletis divitiis, quia hoc magisterium est sempiternum, & qui non habet divitias quomodo operetur, quia decet operatorem habere 60. ℔. Mercurii puri, id est arg. vivi, non sophisticati ad minus, propter humorem illius extrahendum, ad perficiendum totum opus, quia totum magisterium est in vapore. Fili mi, nunc veniunt stulti quotidie, & operantur, sicut invenerunt in libris, super sulphur & arsenicum, & super Mercurium per sublimationes, calcinationes corporum perfectorum & imperfectorum, & per resolutiones aquarum diversarum, salium & aceti, & per coagulationes & fixationes, & per amalgamationes, & non possunt pertingere ad veram perfectionem, & non est mirum, quia ipsi idiotæ non intelligunt mentem Philosophorum, & semper dicunt quod magisterium non est verum, & quod hi Philosophi erant mendaces. Ideo fili mi composui istud capitulum, & illuminavi cæcos, & aperui thesauros & catenas, & intelligere faciam insipientes id quod non intelligebant, & solvi ligaturas vocabulorum, & dixi tibi fili cum veritate Dei secretum Philosophorum, & eorum intentionem, & ideo mando tibi quod librum istum nemini des nisi filio, & filius tuus filio suo, & sic de generatione in generationem, & hoc sapientioribus illorum. Et scias fili mi, quod malum feci quod revelavi tibi puritatem doni illius. Non revelabis hoc sanctum laudabile opus. Et dico tibi fili in veritate quod Philosophi cum aliis rebus non fuerunt operati, nisi cum sanguine capillorum, & ovis exemplariter, id est, nisi cum quatuor elementis. Et notandum est hodie de præparatione 4. elementorum, quæ steterunt in fimo calido equino sicut oportuit. Et primò distilla, & quod primò exit serva seorsim, quia ista est aqua. Reitera aquam per distillationem, & quod distillabitur serva, & ista est simplex, pone sub fimo & serva, & quod remanebit in fundo cucurbitæ, serva seorsum quia est terra.

Definitio scientiæ secretorum Philosophiæ naturalis: Est aquæ à terra extractio, & ejusdem corporis super terram propriam suam præparatam conversio seu reductio. Hæc quidem terra cum aqua sua putrescit & abluitur, quæ cum munda sit vel fuerit auxilio Dei totum dirigetur magisterium. Primò namque conatur solvere terram, ut ad sui modum subtilem habeat, naturam, quod fit cum vicerint in ea aqueæ qualitates. Deinde cum terra nititur aquam condensare ut secum figatur, & omnem sustineat ignem, & hoc fit cum vicerint in eo terræ qualitates, quoniam hujus artis fundamen-

tum

tum & operis exordium eſt corporis in aquam reſolutio, quod Philoſophi corruptionem ſeu putrefactionem nominant, ſine qua circularis metallorum transmutatio non fit ad invicem. Corruptio, enim unius eſt generatio alterius. Quia generationis & corruptionis eadem ſunt principia.

Lapis philoſophicus ex re vili conſurgit in theſaurum pretioſiſſimum, videlicet ex ſpermate Solis in matricem Mercurii projecto per coitum, id eſt, per commixtionem primam. Et hæc eſt proxima ejus materia de qua elicitur. Propinquiſſima verò eſt humor ſeminalis, deciſus per actum generationis ex ſingulis partibus utriuſque parentis, ſc. Solis & Mercurii. Quia ſolummodo humores radicales corporum ſunt eſſentiales ipſius lapidis partes. Et etiam ex duobus entibus in natura non fit, ut unum per modum agentis, aliud per modum patientis, ſe habeant ad invicem, vel quod alterum fiat in potentia.

Ex ſpeciebus itaque limpidiſſimis, quæ à primis mineralium fontibus ſumpſere originem, duci debet ſapientum elixir & medicina ad omne imperfectum perficiendum transformandumque, & non ex aliis. Jubent enim Philoſophi elementa cruda, munda, ſincera ac recta accipere, & ſuper levem ignem coquere, dicentes, ſi ſecus fiat proderit nihil. Dicunt etiam accipite res de mineris ſuis puras recentes, propinquiores & meliores, & ad montium cacumina ſeu ad aſtra cœli exaltate, & etiam ad radices ſuas reducite, & factum eſt totum clarificationum & fixionum rei magiſterium, & qui ſapientum tincturam utiliter quæris componere radices cognoſce minerales, conficiens ex illis opus tuum. Quia cognitio corporum & naturæ qualitatum, principii, ac regiminis ipſorum, eſt ex hoc quod perficit opus facile.

Ex rebus corporeis in natura maximè convenientibus elicitur ipſa medicina. Summè enim oportet ex illis potiſſimum tincturam accipere, in quibus maximè conſiſtit. Eſt autem tam in corporibus, quàm in ipſis ſpiritibus, ſecundum naturam, cum unius reperta ſint naturæ. Sed ex corporibus quidem difficiliùs, ex ſpiritibus verò ſeu argento vivo faciliùs & propinquius, non autem perfectiùs tinctura ipſa ſeu medicina corporum elicitur. Quare album item & rubeum ex una radice procedunt, & nullo alterius generis corpore interveniente pullulant. Unus enim lapis, & operatio ipſius una, qui igne uno, ſola coctione, in album & rubeum ſulphur non urens, in vaſe uno, digeritur ac perficitur ſucceſſivè.

Oportet autem, ut formam magni elixiris educant de potentia materiæ ſuæ propinquæ, in qua naturaliter conſiſtit. Sed in eadem elementorum inviſcata groſſitie latet abſcondita, ideo lapis vegetabilis, lapis & non lapis, & originalis ac primordialis vapor dicitur, quia eſt in fieri ſeu in via digeſtionis nondum per naturam fixius, neque ad metalli perfecti eſſe terminatus ſpecificum, & habet ſe ad Mercurium vulgi cauſam, ſicut ad lac coagulum, & per hoc quod ipſum coagulat, cognoſcitur. Quoniam ante formas ſpecificas, metallorum contemperantias, ſulphur & argentum vivum præexiſtere oportet, & depurationem eorundem cum alteratione.

Expedit etiam ut elementa lapidis ſint ejusdem generis, & non diverſi, aliàs actionem & paſſionem mutuam invicem non haberent. Quoniam unum non tingeret aliud, quibus alienum non introducitur, quia non convenit rei niſi propinquius ſit ei de ſui natura. Cui ſi quid apponatur extraneum inficitur opus, nec fiet ex ipſo quod quæritur ab opifice, ſed alius ſequetur effectus, quſ in naturæ & artis cura non exiſtit. Quandoquidem non fit aliqua generatio vera, niſi ex convenientibus in natura.

Neceſſe eſt denique ut groſſities compoſitionis elementorum corrumpens, deturpans, & adulſtibilis, & ingenioſa deleatur præparatione, & ſpiſſitudo lapidea terreſtris, & inutilis, à metallina ſubſtantia dividatur antequam, ipſorum elementorum univoca ac perfecta fiat complexio, aſſando, conterendo, & digerendo patienter & ſuaviter, uſque ad ſuum ſimplex, & in veram eſſentiam quintam redigatur, videlicet in ens ſimpliciſſimum, & puriſſimum, igneum non urens, quod quidem non eſt aliud, niſi calor purus, naturalis, infuſus in ſuo humido radicali. Quoniam ignis jugiter decoquens ex ſui officio partes homogeneas adunat, & heterogeneas vero diſgregando tanquam pabulum devorat & aſſumit in favillam.

Volunt iterum Philoſophi, quod manifeſtum occultetur, & occultum rei efficiatur manifeſtum, hoc eſt, ut ſpiſſitudo terreſtris ſulphurea, & inflammabilis, ſuperficietenus apparens in commixto debet artificis tolli ſolertiâ. Illa verò intrinſeca pura ac ſplendida ſubſtantia, in radice rei à primordio plantata naturæ, in manifeſtum deducatur per accidentium corruptionem, ſpoliationem, quæ experientia facilis eſt & poſſibilis, ex quo rei intrinſecum ſuæ extrinſecæ qualitatis eſt oppoſitum, & contrariorum eſt eadem diſciplina, quæ juxta ſe ſita magis videntur luceſcere.

Mortificatio præterea volatilium, ut figantur, & ab igne non fugiant, & vivificatio mortuorum jacentium ſeu fixorum, proculdubio eſt opportuna. Qui enim novit mortificare, & poſt mortem reſuſcitare, magiſter eſt hujus dogmatis, & qui hoc ignorat manum ſubtrahat ab opere, & animum ſuum non fatiget in his ad quæ non poterit pervenire. Ea verò revivificas, quorum ſpecies, quorum ſpiritus ſublevatione reddis. Mortui enim cum reſurgunt perpetui ſunt, & amplius non moriuntur, ſed ad vitam glorificantur immortalem ſine termino duraturam.

Artis Philoſophiæ ſingulare ingenium non quærit, ut rude vulgus objicere ſolet, Aurum vel argentum de novo facere. Quia hæc natura in viſceribus terræ conſuevit generare. Sed ſolummodo artifex organicè & inſtrumentaliter operatur, formam auri & argenti ex materia ad hoc diſpoſita eliciens, & motum dans naturæ, ut per temperatam artis coctionem excitata de potentia in actum deducatur. Quia quamvis lapis ſapientum naturaliter in ſe tincturam continet, quæ in ventre terræ creata eſt perfectè, ac tum per ſe non tingit, nec ex ipſo fit elixir, niſi artificis induſtria & operatione moveatur. Et natura ipſo artifice miniſtrante operatur. Ex quo virtutis affectus omnis in exercitationis uſu conſiſtere non ambigitur. In decoctione corporum imperfectorum aut incompletorum artificiali, neceſſe eſt calorem ignis extrinſecum & moderantem ita eſſe proportionabilem, ne virtus intrinſeca agens, ac perficiens ſuffocaretur vel ſuperetur in aliquo, &c. hæc eſt vis tenuiſſimi ſulphuris pura, & ſimplex, ignea non urens, quæ vocatur lumen luminum, quia eſt forma & ſplendor omnium metallorum, & illuminat omnia corpora, quoniam eſt lumen, & tinctura, illuſtrans & perficiens omne corpus. Et ſi artifex hujus magiſterii

sterii hoc lumen non cognoscit, tanquam in tenebris ambulans multipliciter per devia errat, propter elongationem ejus à veritate, & unitate hujus scientiæ. Quia quod bonum est uno modo fit, malum autem plurimis modis, cum erroribus ferè infinitis. Dato enim inconvenienti uno, plura sæpenumero consequuntur.

Si activa passivis, & passiva activis bene applicentur, ita ut sese optimè complectantur ad invicem, & si ignis calor, ut dictum est, debito proportionaretur modo: Tunc secundum Philosophos intra naturæ & artis digestionem non erit differentia, ex quo digestio est perfectio à naturali & proprio calido ex oppositis passivis, id est, ex qualitatibus seu elementis contrariis. Mercurius enim tingens non habetur actu super terram, nisi ex corporibus liquefactis & mundis assumatur, non vulgari quidem liquefactione, sed ea qua masculus & fœmina vero conjugio super ignis asperitate insæparabiliter uniantur. Quoniam ex masculo & fœmina fit tantum generatio vera.

Elixir perfectè completum, sive sapientum tinctura, respectu metallorum operatione diminutorum, habet se per modum formæ & agentis potissimi, dummodo eisdem præparatis tanquam materiæ suæ propinquæ in fluxu appositum permisceatur. Quoniam tunc ea complet, figit, ac perficit, & colore tingit invariabili, semper in asperitate ignis permanente. Et hæc est vera hominum & metallorum medicina, lætificans, ac transformans, nec post Deum est alia quæ fugat paupertatem, & omnem languorem ab humanis expellit corporibus, ipsa in sanitate conservando, ad cujus notitiam paucissimi tempestate nostra pervenerunt medicorum.

In materia minus bene præparata non convenit aliquid operari, proportio enim Thesaurus hujus rei & auspicium complementi. Iteratio autem proportionis est artis Arcanum. Præparatio siquidem est actus, disponens ad terminum motus seu perfectionis, per quem imperfecta ad metalli esse specificum terminantur, & hoc fit motu, lumine, & calore. Deficiente autem calore, deficit motus, quia omnis actio naturalis, sive artificialis, suum habet motum, & tempus debitum, in quo majoris, aut minoris temporis spatio perficitur, aut terminatur, quia nihil agit ultra suam speciem. Forma ergo adveniens specifica complet, & cessare facit motum, & agens cogitur tunc à materia separari.

Ad hoc quoque ut fiat vera, totalis, & perfecta rerum commixtio, quæ est miscibilium alteratorum unio, requiritur identitas naturarum, in subtilitatis ac puritatis proportione, & æqualitate, aliàs non commiscerentur per minima, neque se complecterentur in vicem, ante ipsorum sufficientem præparationem. Quoniam spiritus & anima lapidis non uniuntur cum corpore, nisi albo colore. Et in conjunctione spiritus & corporis, tota debet esse operantis intentio, quia usque ad albedinem, humiditatis corruptio, & fœminæ viget dominium. Sed in vera albedine terminatur ac consumitur, & tunc deinceps vir suæ uxori incipit dominari, suo ipsam colore stabili decorando.

Hoc duntaxat oportet esse, ut corpora à natura grossa attenuentur, ac subtilientur, donec fiant spiritualia, levia, & munda. Spiritus verò qui rari sunt corporentur & ingrossentur, usque quò cum corporibus in igne permaneant. Sapientes enim asserverunt veteres, nisi corpora feceritis incorporea & spiritus corporeos, nondum viam & operandi regulam inveniistis. Et hoc est spissum rarefacere, & alleviare ponderosum, ex quo omne subtile dignius est grosso, sicut omne rarum spisso. Quoniam non possunt gravia nisi levium consortio superius elevari, nec levia nisi gravium virtute inferius detineri ac fixari. Corpus non agit in spiritum, sed tantum spiritus in corpus agit penetrando, ut igitur agant & patiantur vicissim, calcinentur & abluantur corpora per frequentem aquæ suæ irrigationem. Spiritus verò mundentur sublimatione, usque ad ultimum puritatis gradum veniant. Quæ subinde resoluta ut aqua mixta aquæ inseparabiliter uniuntur & permanent, ita quod ignis violentia de cætero non separentur ea. Quia omne genus calcinati fixus est, & facilioris resolutionis, quàm absque calcinatione, absq; qua ustibilitas sulphurea removeri non potest, neque ad intimam corporum mundificationem sine ipsa valemus pervenire.

Spiritus in hac arte duplex est, scilicet præparans & tingens. Spiritus præparans est, qui corpora putrefacit, corrumpit, resolvit, & in primam materiam reducit, & habet in se humidum rectificans, quo corpora imbibuntur, abluuntur, mundantur ac rectificantur, quia corporum est lavacrum, purgamentum, & antidotum, sine quo tinctura verax non perficitur. Spiritus verò tingens, beneficio ac virtute præparantis spiritus, à corporibus mundis extrahatur, oportet enim eligere, quod amborum mundi luminarium homogeneum est, & commune, quod est sulphur de sulphure, & argentum vivum de argento vivo, & unum arg. vivum de duobus arg. viv. & hoc vocatur ab hominibus extractum, quia humano ingenio à viro & muliere artis eliquatur solutione ac putrefactione mediante.

Nulla aqua corporibus in resolutione convenit, quæ cum eis non coagulatur permanente in decoctione, & non est alia nisi aqua mineralis, viscosa, munda, ut lachyma oculi, vel sicut aqua roris madii, non est aliquid in mundo, quod possit stare loco ejus, aut ipsius supplere vicem, & vocatur à Philosophis aqua vitæ, acetum acerrimum, aqua fortior totius mundi, aqua divina, & aqua permanens, postquam regitur maturando, quæ tamen absque suo corpore, cum quo igne miti conjuncta est, & cum eodem facta unione, permanens esse non potest, quia sicut accidentia sine substantiis non valent subsistere, sic spiritus in ignis combustione non permanent, nisi fuerint fixis corporibus sociati. Ubi igitur Philosophi in suis scribentes libris de azoth. arg. vivo, aqua Mercuriali, aqua sulphuris munda, aqua forti, aqua viva, aqua acuta, & aliis humiditatibus corpora solventibus fecerunt mentionem, non sunt loquuti de rebus vulgaribus simpliciter à natura datis, sed humidis vaporibus, à lapide Philosophorum extractis ingenio, voluerunt intelligere, dicentes, quod tota ipsius lapidis præparatio fit cum aqua ejus, à principio operis usque ad finem, sine alterius rei extraneæ admixtione, & hoc est medium conjungendi tincturas, quod corporum fœtiditatem intimè purgat & illustrat, ipsa ab igne vehementis ustionis defendendo, sed difficile est medium tangere. Ideo diversis processibus, ab opere naturæ penitus alienis, contingit ut plurimum vitiosè per extrema oberrare. Quod non ingreditur & non commiscetur, non alterat, neque transmuta-

mutationem efficit in corporibus metallorum. Neceſſarium ergo, eſt ut tinctura ſeu medicina ipſa diminuta transformans corpora, ingrediatur & penetret uſque ad profundum rei alterabilis, & ſit ut oleum fixum, facile fluat ſuper laminam alicujus metalli candentem ſine fumo. Et quod fundatur ſive liquefiat ante argenti vivi fugam, ipſum tingendo, & abſque omni evaporatione perpetuando, ac fixando ſuper ignem, & quod à corporibus per ipſam tranſmutatis nulla ignis violentia exprimatur, aut ſeparetur, donec ſint ſtabilitate perfecta Lunaria vel Solaria.

Conſulentur hîc ultra ſapientes, ne fiat alicujus tincturæ ſuper infecta corpora fuſa projectio, niſi eorum debita purgatione præcedente, alioquin poſt deratas probationes corpora ſine præparatione transmutata ſuper ignis examine deſtruerentur, & tinctura ſimiliter ſeparabitur ab eisdem. Quoniam hujus artis intentio non eſt aliud, niſi inferioribus metallis nobilitatem ſuperioris attribuere. Et quia omnis tinctura à ſuo procedit ſimili, ex metallis tingendorum, non autem ex aliis quibuſcunque rebus, quæ ſuam ab arg. vivo & ſulphuris pura ſubſtantia non duxerunt originem. Commune etiam eſt metallis omnibus, quod materia eorum eſt valde propinqua, & inter habentia ſymbolum in materia, & in potentiis naturalibus, facilis eſt ad ſe invicem tranſmutatio, ſolummodo ipſorum differentiæ ſumuntur penes magis depuratum & digeſtum. Mundentur ergo fæculenta, & digerantur melius indigeſta, & hoc modo præparationis gradus, accidentia corrumpentia removebuntur ab eisdem. Sola enim ipſorum pura metallina ſubſtantia remanens, incorruptaque, tantummodo in metalli perfecti ſpeciem eſt convertibilis. Quoniam actus activorum in patiente ſunt prædiſpoſito.

Tres ſunt in mineris ſpecies ad lapidis tingentis perfectionem ſolummodo fructuoſæ, in quibus debite præparatis totum hujus conſiſtit beneficium, videlicet lapis Solaris, in quo purum ſulphur purum rubeum non urens, lapis Mercurialis, & intermedialis, quæ utramque complectitur naturam. Has igitur ſpecies ab idiotis & indignis firmiter occultabis, & permitte fatuos in omni re alia laborando errare, qui ad hujus ſublimis magiſterii effectum non pervenient, donec Sol & Luna in unum corpus redigantur, quod ante voluntatem divinam venire eſt impoſſibile. Quoniam hæc ſcientia eſt donum Dei altiſſimi maximum, & in manu ipſius reſervatur, qui cui vult largitur, & à quo vult ſubtrahit. Nonnunquam tamen per ingenium altum ex librorum aſſidua & prolixa lectione, cum inveſtigatione immenſa, aut revelatione fidelis magiſtri, ad ipſius pervenitur notitiam.

Sed quia à generaliſſimis ad ſpecialiſſima jubet Plato quieſcere: ex his itaque principiis, theorica veritate prolatis, ſtudioſus inveſtigator concluſiones cum experimentis practicæ ſibi elicere poterit, ſi in libris ſapientum veterum ac recentium optimè fuerit inſtitutus. Qui ergo codices & mentem ipſorum rectè intellexerit, non ambigit me veritatem protuliſſe, & ſanctæ ſcientiæ principia detexiſſe arcana; ſin autem, penè illi nihil dixi, quia iſta non omnibus, ſed tantum ſapientibus doctrinæ filiis proponantur. Veruntamen hujus artis experientia in oculari ſenſus demonſtratione & capacitate intellectus conſiſtit.

Avicennæ de Congelatione & Congluti-natione Lapidum.

TErra pura Lapis non fit, quia continuationem non facit, ſed diſcontinuationem, vincens enim in ea ſiccitas non permittit conglutinari eam: fiunt autem lapides duobus modis, conglutinando, & congelando. In quibusdam enim eſt dominans terra: In aliquibus verò aqua: Aliquando enim deſiccatur lutum primum, & fit quoddam quod eſt medium inter lutum & lapides, deinde fit lapis, lutum verò huic transmutationi aptius eſt viſcoſum: Quoniam continuativum eſt. In ripis quoque Geon viſa eſt terra, quæ videtur in lapides converti in ſpatio 33. annorum: De aqua autem fiunt lapides duobus modis: Unus eſt quod congelatur aqua guttatim cadens: Alius, quod deſcendit de aqua currenti quiddam, quod reſidet in ſuperficie fundi aquæ illius, fitque lapis: Sunt enim certa loca ſuper quæ aquæ effuſæ convertuntur in lapides, qui diverſorum colorum ſunt, & aquæ quæ ſurſum acceptæ non congelantur, quæ ſi prope alveum ſuum fundantur congelantur, fiuntque lapides. Scimus ergo quod in terra eſt vis illa mineralis quæ congelat aquas. Principia igitur lapidum vel fiunt in ſubſtantia lutea, vel viſcoſa, vel ex ſubſtantia in qua aqua vincit, quæ virtute quadam minerali congelatur: vel vincit in ea terra faciens eam coagulari: Eodem modo ſal armoniacum congelatur, ſed non ſufficit ad ſalem vis terrea permutare: ſed adjuvat ipſum calor. Calor autem adveniens coagulat ipſum virtute occulta: & fortaſſe fit ex terra frigida ſicca, & ex aqua fit terra, cum vincunt eam qualitates terræ, & econverſo. Eſt autem res quædam, qua utuntur quidam ingenioſi cum volunt rem ſiccam coagulare, quæ componitur ex duabus aquis, & dicitur lac virginis, quod eſt ejus effectus certiſſimus. Fiunt ergo lapides ex luto per calorem ſolis, vel ex aqua coagulata virtute terrea ſicca, vel ex aqua calida deſiccata: Similiter quoque quædam vegetabilia, & quædam animalia convertuntur in lapides virtute quadam minerali lapidificativa, & fit in loco lapidoſo: vel diſconvenientia ſubita quadam virtute, quæ exit à terra in hora terræ motus, quæ convertit in lapides quod conſequitur in illa hora; hæc transmutatio corporum & animalium & vegetabilium, & quæ propinqua eſt, ut transmutatio aquarum. Eſt autem impoſſibile, quod aliquod complexionatum totum convertatur in unum elementum, quia elementa & elementata transmutata ad invicem tranſeunt ſic in dominans. Unde quod cadit in ſalinas fit ſal: & quod in ignem, fit ignis, ſed quædam citius, & quædam tardius, ſecundum potentiam activarum, & reſiſtentiam paſſivarum. Eſtque locus in Arabia, qui colorat omnia corpora inexiſtentia ſuo colore. Panis prope Toratem in lapidem converſus eſt, remanſerat tamen illi ſuus color. Sunt talia mira, quia rarò accidunt, tamen cauſæ eorum manifeſtæ. ſunt. Sæpè tamen etiam lapides fiunt ex igne cum extinguitur, quia ſæpè contingit corpora terrea & lapidea cadere cum coruſcationibus, quia ignis fit frigidus & ſiccus ex ſua extinctione. Et in Perſia cadunt etiam in coruſcationibus corpora ærea, & ſimilia ſagittis hamatis, & non poſſunt liquefieri, ſed per ignem evaporare in fumum cogente humiditate, donec reſiduum ſit cinis. Cecidit quoque apud

Lurgeam

Lurgeam fruſtum ferri ponderis centum marcarum. Miſſa tamen eſt ejus pars Regi Torati qui præcepit enſes inde fieri, erat autem infrangibile & infabricabile. Dicunt autem Arabes quod enſes Alemanici qui optimi ſunt, de iſto ferro fiant. Cum autem ceciderit maſſa illa reſilit aliquotiens à terra, ut pila erat, quia compoſita erat ex minutis fruſtis cohærentibus ad invicem ad quantitatem granorum magni milii. Similiter huic rei convenit apud terreſtres. Sic ergo fiunt lapides, quorum quidem generatio vel erit ſubitò per magnum calorem accedentem luto unctuoſo, aut paulatim per multum temporis.

CAP. II.

De Cauſa Montium.

MOntes quoque quandoque fiunt ex cauſa eſſentiali, quandoque ex cauſa accidentali. Ex eſſentiali cauſa, ut ex vehementi motu terræ elevatur terra & fit mons: Accidentali, ut ex venis, vel aquæ ductu accidit cavatio profunda, & fit paulatim, donec fit vaſta profunditas. Exit igitur juxta eam eminentia magna, & hæc eſt præcipua cauſa montium. Sunt etiam quædam terræ molles, quædam duræ. Molles ergo aquæ ductibus ventiſque tolluntur, duræ remanent, & fit eminentia. Sicut ergo fit generatio montium, ſic generatio lapidum, quia aquæ ductus adduxit illis lutum viſcoſum continuè, quod per longitudinem temporis deſiccatur & fit lapis, & non eſt longè quin vis mineralis convertens aquas in lapides. Et ideo in multis lapidibus inveniuntur quædam partes animalium aquaticorum & aliorum. Montes quaſi per multa tempora facti ſunt, ut prædiximus, ſi non ſunt decreſcentes. Subſtantiæ autem luteæ, quæ reperiuntur in eminentiis non ſunt de illa materia lapidea, ſed eſt de ea quæ diminuitur de montibus, vel terreſtris, vel alia ſubſtantia, quam adducunt aquæ cum lutis & herbis, quæ admiſcentur cum luto montis, vel forte antiquum lutum maris ut eſt unius ſubſtantiæ, quia pars ejus fit lapis, & pars ejus non: ſed mollitur & diſſolvitur aliqua qualitate vincente. Maris etiam receſſus & acceſſus quædam loca cavat, quædam extollit, & quandoque totam terram cooperuit, & inde quædam mollia abradit, quædam dimiſit dura, & ipſa in quibusdam locis congeſſit. Mollia quoque ab eo congeſta cum abſcinderet deſiccata ſunt, & in montes converſa.

CAP. III.

De quatuor Speciebus Corporum mineralium.

COrpora mineralia in quatuor ſpecies dividuntur, ſcilicet in lapides, & in liquefactiva, ſulphurea, & ſales: Et horum quædam ſunt raræ ſubſtantiæ & debilis compoſitionis, & quædam fortis ſubſtantiæ, & quædam ductibilia, & quædam non. Et horum quæ debilis ſubſtantiæ ſunt, quædam ſunt ſales, ut quæ liquefiunt ex humido breviter, ut Alumen, Chalcanthum, & Sal Armoniacum, & quædam ſunt unctuoſa, nec liqueſcunt ſolo humore facile, ut ſulphur, auripigmentum. Sed argentum vivum eſt de parte ſecunda, quamvis ſit elementum ductitium, vel ſimile aliquibus ductilibus. Sunt autem ductilia omnia liquabilia, & ut multum ductilia nec liquabilia, ſed non mollificantur niſi cum magna violentia: Et materia ductilium eſt ſubſtantia aquea, mixta cum ſubſtantia terrea mixtura forti, & non poteſt unum ab altero ſeparari, & congelatur ſubſtantia illius aquea cum frigore, poſt actionem caloris in ipſum, quod eſt epteſis. Et erit exemplum à vino quod nondum gelavit propter ſuam unctuoſitatem: & ideo non eſt ductile. Lapidea verò de ſubſtantiis mineralibus materialiter ſunt aquea, ſed non gelantur ſola aqua, ſed etiam cum ſiccitate, quæ alterat aqueitatem & terreitatem, & non eſt in eis humor nimis unctuoſus, & ideo non ducuntur, & quia coagulatio eorum eſt ex ſiccitate, non ſolvitur de facili aut multum, niſi per ingenia naturalia ſolventia. Alumen autem & Sal armoniacum ſunt de genere ſalis, quia pars ignis in ſale armoniaco major eſt quàm terra, unde & totum ſublimatur, & ipſum eſt aqua cui admiſcetur fumus calidus nimium ſubtilis, & multæ igneitatis, coagulatum ex ſiccitate. Aqueitas verò ſulphureorum mixta eſt cum terra forti commixtione cum ferventia caloris, donec facta ſunt unctuoſa, & poſtea coagulata ſunt ex frigore. Atramenta verò compoſita ſunt ex ſale, & ſulphure, & lapidibus, & eſt in eis vis mineralis aliquorum corporum liquabilium, quæ ex eis fiunt, ut calcamentum & alathar generantur ex majoribus granis atramenti, & non ſolvitur niſi falſedo ejus cum eo, quod eſt in illo ſulphureo, & poſtea coagulatur, & illud jam accipit vim mineralem ex corporibus aliquibus. Quod ergo accipit vim ferream, erit rubeum aut croceum ut alathar. Quod verò vim æream acceperit, erit viride. Unde poſſibile iſta duo fieri artificialiter. Argentum vivum eſt ut una aqua, quæ miſcetur cum terra nimium ſubtili, ſulphurea, mixtione forti, donec in plana ſuperficie non quieſcat, & hoc eſt ex magna ſiccitate quæ ineſt illi, & ideo non adhæret tangenti. Eſtque albedo ejus ex claritate illius aquæ, & ex albedine terræ ſubtilis quæ eſt in eo. Proprium ejus eſt, quod ex vapore ſulphuris coaguletur, & fortè hoc modo gelatur per plumbum, vel ex vapore ſulphuris facile. Videtur autem quod argentum vivum, & quæ ſunt ſimilia, ſi elementum omnium liquabilium, vel quia omnia liquabilia cum liquantur convertuntur ad ipſum, tamen non liquantur priuſquam calefiant, & cum liquata fuerint apparent rubea. Sed plumbum proculdubio cum liquatur eſt argentum vivum, ſed non liquatur niſi calefiat, & cum liquefactum fuerit, convertitur ad colorem convenientem omnibus liquabilibus; ſcilicet igneum ruborem, & ideo miſcetur Argentum vivum cum iſtis corporibus, quia eſt de ſubſtantia eorum. Sed iſta corpora differunt in compoſitione ſua ab illo, eo modo quo differt argentum vivum ad ſibi ſimilia, & permixtiones quæ permiſcentur cum eis donec congelantur. Et ſi fuerit Argentum vivum purum coagulabit id vis ſulphuris albi non urentis, & id eſt res optima quam poſſunt reperire illi, qui operantur Alchymiam, vel convertunt illud in argentum. Quod ſi fuerit ſcilicet ſulphur mundum optimum cum rubore clarum, & fuerit in eo vis igneitatis ſimplicis non urentis, erit res optima quam poſſunt reperire Achymiſtæ, ut ex ea faciant aurum, hæc enim ipſum convertunt. Et ſi fuerit argentum viv. bonæ ſubſtantiæ, & ſulphur non purum, quod ſcilicet ſit in eo vis adurens, convertet ipſum in æs: argentum autem vivum ſi fuerit malum, & non purum terreum, & ſit ſulphureum non mundum, fit ex eo ferrum. Stannum verò videtur argentum vivum bonum habere, ſulphur verò malũ, &

hæc non benè trita, sed tanquam per parva composita, & ideo non fit tale. Plumbi verò grossi argentum vivum malum est, ponderosum, & luteum, & sulphur ejus malum est, mali vaporis, & fœtidi & debilis. Unde non bene gelatur. Et artifices faciunt gelationem ferè similem artificialiter, quamvis artificialia non sunt eodem modo, quo & naturalia, nec tam certa habet similia, & ideo creditur quod compositio naturalis fiat hoc modo, vel vicino huic: Sed ars debilior est quàm natura, nec sequitur eam licet multum laboret. Sciant verò artifices Alchymiæ species rerum transmutari non posse. Sed similia illis facere possunt, & pingere rubeum citrino, ut videatur aurum, & album pingere colore quo volunt, donec fit multum simile auro vel æri: Possunt quoq; plumbi immundias abstergere, ipsum tamen semper erit plumbum, quamvis videatur argentum, sed tunc optimè erunt in eo qualitates aliæ, ut errent homines, ut qui accipiunt salem & salem armoniacum. Cæterum quod differentia specifica tollatur ingenio, non credo possibile, & non est quod complexio una in aliam convertatur, quia ista sensibilia non sunt differentia, qua permutantur species, sed sunt accidentia, & proprietates. Differentiæ autem eorum non sunt cognitæ, quia cum differentia sit ignota, quomodo potest sciri utrum tollatur nec ne, vel quomodo tolli possit. Sed expoliatio accidentium ut vaporis, & coloris, ponderis, vel saltem diminutio, sed proportio istarum substantiarum non erit eadem in omnibus. Hæc igitur in illam permutari non poterit, nisi fortè in primam materiam reducatur, & sic in aliud quàm prius permutantur, hoc autem per solam liquefactionem non fit, sed accidunt ei res extraneæ.

Mineralium Avicennæ Finis.

SVBSECTIO III.

Aristotelis Chymici Opera aliquot exhibet.

ARISTOTELES De Perfecto Magisterio.

CUm solerti indagine universarum rerum artificia Philosophia comperierit sedulitate, tum charissime fili, exquisitionis sagacia Alchemiæ artis magisterium adinvenit: quod eatenus reliquarum rerum præpollet argumentis, quatenus ipsum de secretioribus naturæ abditis reperitur. Ratio enim sufficit hujus artis operandarum rerum apparentes & manifestas virtutes vel naturas tantum cognoscere. Nihil enim in arte hac perficeret, nisi earundem interiores vel occultas naturas absque errore quis cognosceret. Ars enim hæc de Philosophia est occulta, & est de illa parte Philosophiæ, quæ Meteora nuncupatur. Loquitur enim ars hæc non solum de elevatione & depressione elementorum, sed etiam elementatorum. Scias hoc, quia magnum secretum est. Scias præterea hanc artem vocari inferiorem Astronomiam, & superiori primæ est comparativa. Loquitur enim superior Astronomia de stellis fixis in firmamẽto igneo, & de septem erraticis, quæ planetæ nuncupantur, quia motu contrario firmamenti feruntur: Hæc autem ars loquitur de lapidibus fixis in igne, & de his, quæ ab igne fugiunt: Lapides vero, quæ stellæ dicuntur, sunt Sol, Luna, Mars, Saturnus, Jupiter, Venus, nitrum, calx, carbunculus, smaragdus, & reliqui lapides, qui ab igne non fugiunt. Lapides vero, qui planetæ vocantur, sunt argentum vivum, sulphur, arsenicum, sal armoniacum, tutia, magnesia, & marchasita. Isti enim super ignem non perseverant, sed seorsum paulatim ab eo fugiunt & evolant, nisi ad ipsum sustinendum quibusdam inenodabilibus vinculis & artificiosis nexibus indissolubiliter constringantur: quæ diutina constantia & subtili meditatione instantique simul operatione non festina, post multorum laborum fallacias & operationum diversa sophismata Philosophia perfectissime est consecuta, & eorum arcana suis reliquit filiis. Si enim alius, quam ejus filius hoc attentare præsumpserit, ut indignus penitus repulsam patietur: & se, opus, & expensas amisisse merito deplorabit: scias hoc, quia magnum secretum est. Vocantur autem prætacti lapides fusi super ignem corpora & animalia, & fugientes ab igne, spiritus. Sicut enim corpus sine anima non vivit nec erigitur nisi prius spiretur, sic & prædicta corpora quasi mortua jacent, nisi cum prædictis spiritibus vivificentur & erigantur, seu opere naturæ in mineris suis fiat in millibus annorum, seu opere philosophiæ, cum sint effossa de suis mineris, & hoc fit in die una respectu operis naturæ: imo ut verius fatear in hora una: fit tamen cum medicamine, cujus compositio multi temporis spacium anticipavit. Dicuntur etiam lapides fixi super ignem substantiæ, & fugientes ab igne accidentiæ, quia sicut substantiæ per se stant, nec alterius naturæ beneficio reguntur, sic lapides fixi super ignem sua potestate perseverant: & sicut accidentia non possunt suas qualitates ostendere, nisi cum substantiis sociata, sic lapides fugientes ab igne non possunt suas demonstrare virtutes, nisi cum fixis fuerint maritati: Scias hoc, quia magnum secretum est. Scias quoque, quod prædicta non bene ad invicem se recipiunt, nisi prius fuerint utraque munda: non enim recipit corpus spiritum, nec spiritus corpus, ita quod fiat spirituale corporeum, & corporeum spirituale, nisi sint ab omni sorde prius perfectissime defædata vel defæcata: cum vero sint sic, completur corpus spiritum, & spiritus corpus, & provenit ex eis operatio perfecta. Et eriguntur corpora in examinatione, & spiritus tenentur à corporibus super ignem: Scias hoc, quia est magnum secretum. Quicunque igitur hoc ignorat secretum, ab opere manum suspendat, donec ipsum sciat: Dum enim hoc ignoraverit, non gaudebit operis sui perfectione: & cum hoc sciverit, gratulabitur sibi operationem ad vota compleri. Rogo itaque te fili, ut incessabili lectione philosophiæ libros scruteris, ut & ejus filius & hujus arcani magisterii habere sagaciam merearis. Qui enim in legendis libris defecerit, in præparandis rebus promptus esse non poterit: quia non potest de levi ejus in Practica manus crescere, cujus in Theorica intellectus defudare renuerit. Ille namque ad operationem securius accedit, in cujus mentis ænigmate plures operationum imagines variæque resultant. Ne autem tu fili carissime omnia philosophiæ volumina ad inve-